

Ropažu novada pašvaldība
“Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēmas un ieviešanas
plāns Ropažu novada pašvaldībā”
2024-2028

Izstrādājusi darba grupa,
kas izveidota ar
2023.gada 19.aprīļa rīkojumu
Nr. RN/2023/4.1-8/176 un
2023.gada 6.jūlija rīkojumu
Nr. RN/2023/4.1-8/290,
ārējās konsultantes
Līnas Dzenes vadībā

RĪGĀ

Saturs

Saīsinājumi	3
Ievads	4
Esošās situācijas vērtējums pašvaldībā.	5
“Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns Ropažu novada pašvaldībā”	11
"Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns Ropažu novada pašvaldībā" īstenošanas uzraudzība	19

Saīsinājumi

ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Savienības Eiropas sociālais fonds
IJKS	Ropažu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departaments
IP	Ilgtermiņa prioritāte
NVO	Nevalstiska organizācija
PMK	Ropažu novada pašvaldības Pedagoģiski medicīniskā komisija
PMP	Priekšlaicīga mācību pārtraukšana
PP	Ropažu novada Pašvaldības policija
RAC, DC, MFC	Ropažu novada Radošās attīstības centri, dienas centri, Multifunkcionālie centri.
RV	Rīcības virziens
SD	Ropažu novada Sociālais dienests
SM	Stratēģiskais mērķis
U	Uzdevums
VP	Vidēja termiņa prioritāte

Ievads

Lai realizētu Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam noteikto nepieciešamību samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam rīcības virzienu “Iekļaujoša izglītības vide”, kas paredz nodrošināt preventīvus un intervences pasākumus PMP riska samazināšanai, veicinātu sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu un jauniešu ar PMP risku iesaistīšanu ārpus formālās izglītības pasākumos, nodrošinātu ESF projektā “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (Nr. 8.3.4.0/16/1/001) noslēgtā sadarbības līgumā P6-13/05-2019 (22.01.2019.) uzsākto preventīvo darbu Ropažu novada pašvaldības izglītības iestādēs, Ropažu novada pašvaldībā *ar 2023.gada 19.aprīļa rīkojumu Nr. RN/2023/4.1-8/176 un 2023.gada 6.jūlija rīkojumu Nr. RN/2023/4.1-8/290* izveidota darba grupa pašvaldības līmeņa rīcības programmas “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” izstrādāšanai un ieviešanai. Plāna izstrādes gaitā piedalījušies speciālisti no Ropažu novada Pašvaldības policijas, Sociālā dienesta, Bāriņtiesas, IJKS departamenta, Ulbrokas vidusskolas, kā arī ESF projekta “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” Nr. 8.3.4.0/16/1/001 koordinatore, Dynamic University valdes locekle, direktore Līna Dzene.

Darba grupa laika periodā no 2023.gada aprīļa līdz 2023.gada 30.septembrim izstrādājusi un apkopojusi informāciju par aktivitātēm, kas veiktas PMP situācijas novēršanā. Ar rezultātu var iepazīties šī dokumenta sadaļā “Esošās situācijas vērtējums pašvaldībā.” Esošās situācijas vērtējumā minēti dati par 2019.gadu, kad Stopiņu novadā uzsākts ESF projekts “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai”. Taču, ņemot vērā 2021.gadā veiktās administratīvi teritoriālo reformu, esošā situācija aprakstīta par laika posmu no 2021.gada septembra līdz 2023.gada pavasarim.

Vairākkārtējās tikšanās reizēs izstrādāts “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns Ropažu novada pašvaldībā” 2023-2028, rīcības plāns.

Esošās situācijas vērtējums pašvaldībā.

Kategorija	Apraksts
<i>Izglītības joma</i>	
PMP riska izglītojamie	ESF projekta “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (Nr. 8.3.4.0/16/1/001) (turpmāk - projekts) noslēgtā sadarbības līguma P6-13/05-2019 (22.01.2019.) starp Ropažu novada pašvaldību un Izglītības kvalitātes valsts dienestu ietvaros, laikā no 2019. gada janvāra līdz 2022. gada decembrim Ropažu novada pašvaldības dibinātajās skolās izglītojamiem sniegtas konsultācijas gan dažādos mācību priekšmetos, gan atbalsta speciālistu (t.sk. sociālā pedagoga, logopēda, psihologa) konsultatīvais atbalsts.
PMP preventīvo un intervences pasākumu īstenošanā iesaistītās institūcijas	Projekta ietvaros 2019. gadā Ulbrokas vidusskolā uzsāka sniegt konsultācijas izglītojamiem, vēlāk projektā iesaistījās Stopiņu pamatskola, 2021. gada nogalē pievienojās Upesleju sākumsskola (līdz 31.05.2022.), Berģu Mūzikas un mākslas pamatskola, Vangažu vidusskola. Projektā nav piedalījušās trīs novada izglītības iestādes - Gaismas pamatskola, Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskola un Ropažu vidusskola. Gaismas pamatskolā izglītojamie mācību laikā saņēma un saņem individuālu pieeju mācību procesam. Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskola un Ropažu vidusskola sniedza atbalstu izglītojamiem ar speciālistu komandu un pedagogu palīgu palīdzību. Vienlaikus skolām pietrūka pedagogu kapacitātes, lai iesaistītos projektā. Projekta īstenošanas dati liecina, ka piecu mācību gadu laikā atbalsts ar mērķi mazināt PMP riskus ir sniegts 160 izglītojamiem un lielākai daļai - vairāku mācību semestru ietvaros, proti, šajā periodā kopskaitā ir sastādīti 375 individuālā atbalsta plāni, kuru ietvaros sniegtas konsultācijas 4636 stundu apjomā (tostarp, 59% mācību priekšmetos un 41% atbalsta speciālistu konsultācijas). Starp mācību priekšmetiem vislielākais atbalsts ticis veltīts konsultācijām matemātikā un latviešu valodā, kā arī krievu un angļu valodas apguvei. Apkopotā projekta statistika liecina, ka lielākoties dominē ar mācību darbu saistītie riski - grūtības mācību satura apguvē, iekavēta mācību satura apguve iepriekšējā izglītības posmā, zemi mācību sasniegumi. Jāatzīmē, ka projekta ietvaros nav sniegts atbalsts ar ģimeni saistītu risku vai ekonomisko risku kontekstā. 2021./2022. m.g. statistika par absolventu tālākām gaitām liecina, ka ~1% 9.kl. absolventu izvēlas mācības pēc pamatskolas neturpināt, bet pēc 12.kl. absolvēšanas mācības augstākajā izglītībā neturpina indikatīvi 20% izglītojamo. Darbojas Starpinstitūciju sadarbības grupa, kurā sadarbojas Ropažu novada Sociālais dienests, Pašvaldības policija, Bāriņtiesa, Izglītības, jaunatnes lietu, kultūras un sporta departaments, kā arī Starp-profesionāļu sadarbības grupas Ropažu novada pagastos un Vangažu pilsētā. Izglītības iestāžu speciālistiem ir iespēja vērsties Sociālajā dienestā situācijās, kad nepieciešama papildus informācija vai papildus resursi bērna interešu aizstāvēšanai un problēmu risināšanai, kas var veicināt priekšlaicīgu mācību izbeigšanu - izglītojamā neattaisnotu mācību stundu kavējumu gadījumos, emocionālas, fiziskas vai seksuālas vardarbības gadījumos, konfliktsituāciju risināšanas gadījumos, atkarību veicinošu vielu lietošanas

	gadījumos u.c. Bāriņtiesā vērsties, lai izvērtētu bērna tiesību ievērošanas likumību vai izlemtu bāriņtiesas kompetencē esošos jautājumus, kas skar konkrētā izglītojamā intereses. Izvērtējot situāciju, vērsties Valsts vai Pašvaldības policijā. Strādā Pedagoģiski medicīniskā komisija, tādējādi dodot iespēju izglītojamajiem saņemt atbalsta pasākumus mācību procesā.
Pieejamie atbalsta pasākumi PMP riska izglītojamiem	Vasaras nometņu, svētku, kultūras pasākumu organizēšana, jauniešu darba iespēju nodrošināšana vasarā. Asistentu pakalpojumi bērniem un jauniešiem ar invaliditāti un sevišķas kopšanas nepieciešamību.
Iesaistīto profesionāļu kapacitāte un profesionālā kompetence darbā ar PMP riska izglītojamiem	Atbalsta personāla (logopēds, speciālais pedagogs, psihologs, pedagoga palīgs, sociālais pedagogs, pedagogu palīgi, medicīniskais personāls) nodrošinājums izglītības iestādēs. Izstrādāti individuālie mācību plāni, uzvedības korekcijas plāni, sadarbība ar izglītojamo vecākiem.
Izglītojamo vienaudžu un jauniešu līderu atbalsts PMP riska jauniešiem	Prevencijas pasākumos iesaistījušies jauniešu līderi, jaunatnes organizācijas vai nodibinājumi, kas veic darbu ar jaunatni, skolēnu pašpārvaldes (piem., Ropažu novada Jauniešu dome, biedrība "EU, Ropaži", Ropažu vidusskolas ekopadome, radošās attīstības un dienas centri). Nodrošināts finansējums jaunatnes organizācijām/biedrībām vai nodibinājumiem, kas veic darbu ar jaunatni (bāzes finansējums, projektu finansējums).
Vecāku iesaistīšana izglītojamo izglītības un sociālo problēmu risināšanā	Vecāki ir informēti un tiek izglītoti par PMP riska situācijām, iespējamajām atbalsta aktivitātēm. Vecāki iesaistīti un līdzdarbojas izglītojamo skolas aktivitātēs, sadarbojas ar atbalsta personālu, sniedz atgriezenisko saiti par PMP riska mazināšanas veikto pasākumu rezultātu un dinamiku.
<i>Darba ar jaunatni</i>	
Jaunatnes darbinieki	Ropažu novadā ir trīs jaunatnes lietu speciālisti. Žaklīna Frickausa, kura strādā Garkalnes pagastā, Luīze Utāne, kura strādā Stopiņu pagastā un Antra Lāce - Ropažu pagastā. Paralēli darbu ar jaunatni veic brīvprātīgie jaunieši no skolēnu pašpārvaldēm, ekopadomēm, Ropažu novada jauniešu domes un radošās attīstības, dienas centriem.
Organizācijas, pašpārvaldes un jauniešu domes	Novadā aktīvākās jauniešu organizācijas vai biedrības, kuru darbība balstīta uz pasākumu veidošanu jauniešiem, ir 2010. gadā dibinātā biedrība "Reāls piedzīvojums", 2015. gadā dibinātā jauniešu organizācija "EU, Ropaži", 2020. gadā - "Fun Catchers", un 2023. gadā - "Tvaiks". Ulbrokas vidusskolā, Ropažu vidusskolā, Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošajā pamatskolā un Bergu Mūzikas un mākslas pamatskolā darbojas skolēnu pašpārvaldes un/vai ekopadomes. 2022. gadā apvienotajā Ropažu novadā tika dibināta Ropažu novada Jauniešu dome, kurā ir 25 aktīvi biedri un vairāki brīvprātīgie palīgi no dažādiem novada ciematiem, jauniešu domes mērķis ir nodrošināt Ropažu novada jauniešu interešu pārstāvību un vajadzību aizstāvību, risinot jauniešu problēmas, tā rezultātā radot saliedētību jauniešu vidū, kā arī veicināt jauniešu iesaistīšanos jaunatnes politikas veidošanā, palielinot jauniešu pilntiesīgu līdzdalību un personīgo izaugsmi sociālajā, politiskajā un kultūras jomā, nodrošinot vidi, kurā tiek diskutēts par jauniešiem aktuālajiem jautājumiem gan vietējā, gan valsts mērogā. RAC "Saurieši", RAC "Cekule", RAC "Līči", kā arī multifunkcionālajā centrā "Kākiems" ir izveidojušās arī brīvprātīgo jauniešu kopienas, kas nereti organizē dažādus pasākumus.

Komunikācijas kanāli	Jauniešiem novadā ir izveidoti vairāki komunikācijas kanāli, kas sniedz iespēju saņemt informāciju par dažādiem notikumiem novadā, karjeras iespējām, projektiem, aktivitātēm. Izveidota Whatsapp grupa "Ropažu novada jaunieši", kā arī vienotais Facebook konts @Ropažu novada jaunieši. Facebookā ir izveidota arī lapa "Jaunieši Garkalnē". Savukārt platformā Instagram jauniešiem paredzēti 2 kanāli - jauniešu domes veidotais @ropazu_jd un Ropažu brīvprātīgo jauniešu konts @Ropazu_jauniesi
Atbalsta pasākumi	Katru otrdienu plkst. 19:00 visi novada jaunieši ir aicināti klātienē pievienoties Ropažu novada Jauniešu domes sēdēm Institūta ielā 14, Ulbrokā, Ropažu novadā, lai veidotu ciešāku kopienas sajūtu un organizētu pasākumus, kas noderīgi noteiktajai mērķauditorijai. Jau vairākus gadus pēc kārtas tiek rīkota "Ropažu novada jauniešu gada balva", kuras mērķis ir novērtēt novada aktīvākos un talantīgākos jauniešus, kā arī motivēt viņus turpmākiem sasniegumiem. Četrus gadus pēc kārtas ir arī noticis jauniešu festivāls "Tvaiks", kura laikā jauniešiem tiek pasniegtas dažādas meistarklases un ir iespēja piedalīties diskusijās ar dažādu jomu profesionāļiem (piemēram, diskusija "Labākā nākotnes profesija", biedrība "Eu, Ropaži" 2022. gadā rīkoja pasākumu "Svīt spot", kurā jaunieši varēja tikt ar vairāku nozaru pārstāvjiem (piem., kamaniņu braucēju Robertu Plūmi, uzņēmēju un youtuberi Raivi Pučuru, teātra režisori un aktrisi Sabīni Ozoliņu). Ropažu novada jauniešu domei ir pieejama arī Instagram live video sērija "Saies?!", sarunu cikla mērķis bija iedvesmoties no Latvijā zināmām personībām, atklāt viņu panākumu atslēgu (piem., jaunieši intervēja dziedātāju Grētu Grantiņu, kamaniņu braucēju Elīzu Tīrumu). Jaunieši skolās tiek mudināti iesaistīties Junior Achievement rīkotajos pasākumos un veidot savus skolēnu mācību uzņēmumus kā arī piedalīties Ēnu dienās. Visi šie iepriekšminētie pasākumi organizēti jauniešu prasmju, iemaņu attīstību jau skolas gaitās, kā arī motivēšanu turpināt mācības, lai varētu darboties iecerētajā nākotnes profesijā, veidot savu karjeru.
Jauniešu kopienas stiprināšana	Izglītojamo audzināšanas darba ikdienā iesaistās arī skolēnu pašpārvaldes. Tā, piemēram, Vangažu vidusskolas un Garkalnes Mākslu vispārīgās pamatskolas skolēnu pārvaldes iesaistījušās "Atbalsts izglītības iestāžu pašpārvalžu attīstībai programmas "Kontakts" iniciatīvu projektu īstenošanai" projektā "Gribu! Varu! Radu!". Savukārt 2013./2014. mācību gadā Ulbrokas vidusskola ir pieteikusies Ekoskolu programmai, Ulbrokas vidusskolas ekopadome ir organizējusi vairākas aktivitātes (piemēram, silto džemperu nedēļu, video par veselīgu dzīvesveidu, veidotas Globālās rīcības dienas, apmeklēta ilgtspējīgās modes dizaina darbnīca). 2014. gadā ir izveidota Ropažu vidusskolas ekopadome, kas ir uzlabojusi skolas vidi, organizējusi Mārtiņdienas tirgu, realizējusi starpskolu pasākumu "Salabosim pasauli", kā arī veido dažādas akcijas skolā, kas mudina jauniešus pievērsties veselīgam dzīvesveidam. No 2015. gada Stopiņu pagastā darbojas brīvprātīgo jauniešu kopiena, kas 2022. gadā oficiāli nodibināja Ropažu novada Jauniešu domi. Jauniešu domē ir 25 aktīvie biedri, lielākā daļa no biedriem deklarēti Stopiņu vai Ropažu pagastā. Jauniešu dome organizē forumus skolās, diskusiju paneļus, jauniešu festivālu "Tvaiks", dažādas meistarklases un sportiskas aktivitātes novadā, viens no lielākajiem jauniešu pasākumiem ir "Ropažu

	novada jauniešu gada balva", kurā tiek apbalvoti novada talantīgākie un centīgākie jaunieši. Kopā ar 2015. gadā dibināto biedrību "EU, Ropaži" tika rīkots projekts "Misija: Izaugsme", kas īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2022.–2024. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros. Projekta galvenais mērķis bija veicināt Ropažu novada jauniešu ar ierobežotām iespējām integrāciju sabiedrībā, iesaistot viņus aktivitātēs, kas attīsta fiziskās un garīgās iemaņas, tādējādi ceļot viņu pašapziņu, emocionālo noturību, radot izpratni par novadā notiekošajiem sociālajiem, politiskajiem procesiem un stimulējot vēlmi tajos piedalīties. Jauniešiem bija iespēja iesaistīties diskusijās, iepazīties ar brīvprātīgo darbu, apmeklēt grupu psihologa un teātra nodarbības, kā arī veikt personības, prasmju un iemaņu testus, saņemt ieteikumus no karjeras konsultanta.
Vienaudžu savstarpējo attiecību uzlabošana izglītības iestādēs	Izglītības iestādēs stiprina izglītojamo pašpārvaldes iesaisti, sekmējot izglītojamo personisko pārliecību par sadarbības, līdzdalības un pašiniciatīvas nozīmīgumu vietējās kopienas dzīvē. Pilnveido līdzdalības kompetences. Izstrādā dažādus projektus par kultūras/uzvedības niansēm, iesaista izglītojamās interešu izglītībā, sadarbojas ar organizācijām, kuras atbalsta izglītojamo izglītošanu drošības jautājumos.
Jaunieši Vangažu pilsētā	Vangažu pilsētā bērni un jaunieši vairāk laika vēlās pavadīt ārpus skolas, līdz ar to viņiem ir nepieciešams piedāvājums savu brīvo laiku pavadīt lietderīgi un saturīgi. Jo kvalitatīvāks būtu piedāvājums, jo lielāka būtu iespēja ieinteresēt bērnus un jauniešus izmantot savu potenciālu sava intelekta, spēju un zināšanu attīstībā, kas savukārt palielinātu iespēju nepamest skolas solu, kā arī radītu interesi par mācībām. Vangažu pilsētā vajadzētu izveidot jauniešu domi. Pozitīvs rezultāts būs tikai tad, kad būs jauniešu pašiniciatīva un līdzdalība. Lai jaunieši parāda sevi un izstrādā projektus sev interesējošās jomās, pēc pašu iniciatīvas organizē tematiskos vakarus, piedalās viņiem aktuālos semināros un apmācībās. Vangažu jauniešu problēma: jauniešiem no 13 līdz 19 gadiem nav savas telpas, kurā satikties. Kultūras nams piedāvā bērniem un jauniešiem gan izklaides pasākumus, gan citas nodarbes, gan iespēju darboties dažādos pulciņos, lai gan esam novērojuši, ka šīs iespējas izmanto vieni un tie paši bērni un jaunieši. Ļoti lielu ieguldījumu darbā ar bērniem ir ieguldījusi Vangažu Dienas centra vadītāja Eva Lukjanska. Tiek piedāvāti konkursi, meistarklases - piedāvājot meistarklases ir gadījušās arī valodu problēmas, jo jaunie pasniedzēji runā latviski un angļiski, bet vangažnieku bērni tikai krievu valodā, tad centra vadītāja nāk talkā un tulko.
Darbs ar vecākiem	
Vecāku kompetences stiprināšana audzināšanas jautājumos	Novadā vecāku atbalstam organizēti vebināri par bērnu uzvedības problēmu izpratni pārejas posmā (5., 6., 7. klašu izglītojamo vecākiem), par atbalstu savam bērnam pusaudzīm, iekļaujot praktiskās prasmes no lektora, psihoterapeita Nila Konstantinova treniņkursa pusaudžu vecākiem - ar praktiskiem demonstrējumiem vai idejām, ko izmantot, lai uzlabotu kontaktu ar jauniešiem un kā rīkoties, saskaņā ar labās prakses vadlīnijām dažādos populārākos problēmgadījumos (mobings, narkotikas, problēmas ar draugiem u.tml.),

	par kaitējošo seksuālo uzvedību, par to kā palīdzēt bērnam kļūt par labu skolēnu. Izglītības iestādes sadarbojušās ar vecākiem, informējot vecākus par aktuālākajām aktivitātēm iestādēs izglītojamo uzvedības korekcijā, izstrādāti individuālie mācību/uzvedības plāni, ar kuriem iepazīstināti vecāki un izteikts lūgums sadarboties ar izglītības iestādi.
<i>Sociālā joma</i>	
Sociālais darbs ar ģimeni ar bērniem	Ropažu novadā ir seši sociālie darbinieki, kuri savā ikdienā strādā ar ģimenēm ar bērniem. Viens darbinieks strādā ar ģimenēm, kurās aug bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Sociālais dienests strādā arī ar jauniešiem, kuriem ir administratīvi pārkāpumi.
Ģimeņu skaits	Ģimeņu skaits, kurām nodrošināts aktīvs, regulārs sociālais darbs – 62 ģimenes; jauniešu skaits, kuriem tiek sniegti atbalsta pasākumi – 13; ģimeņu ar bērniem skaits, kuras saņem sociālo palīdzību – 83; ģimenēm ar bērniem ir statuss trūcīgs vai maznodrošināts – 83, tās saņem sociālo palīdzību. 3-5 gadu laikā, ir krāšņi mainījusies pieeja Sociālajā darbā, tieši ar ģimenēm ar bērniem. Salīdzinot ar to kas bija 3-5 gadus atpakaļ, šodien Sociālais dienests saņem vairāk informācijas sabiedrība biežāk informē par aizdomām par vardarbību, kuru ir nepieciešams pārbaudīt, izvērtēt un tikai pēc informācijas izvērtēšanas tiek pieņemts lēmums par darbu uzsākšanu ar ģimeni. Lietu skaits (ģimenes) nav palielinājies. Ir mainījušas sociālas situācijas, problēmas ar kurām Sociālais dienests strādā.
Sociāla palīdzība	Sociālais dienests sniedz materiālu atbalstu Ropažu novada ģimenēm: pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu; pabalsts, uzsākot mācību gadu, mācību līdzekļu iegādei; palīdzība nometņu apmaksai bērniem līdz 18 gadu vecumam; ēdināšanas izdevumu segšana bērniem pašvaldības izglītības iestādēs; pabalsts daudz bērnu ģimenēm.
Atbalsta pasākumi	Ropažu novadā regulāri tiek rīkoti atbalsta pasākumi ģimenēm: atbalsta grupas vecākiem, kuru bērniem ir atkarību izraisošu vielu lietošanas pieredze (kā arī šajās grupās var piedalīties vecāki, kuri vēlas saņemt atbalstu un informāciju par problemātiku - preventīvais darbs). Izglītojošas grupas vecākiem. Sociālais dienests izvērtē, kāda ir vajadzība ģimenēm, lai varētu sniegt atbilstošu atbalstu. Sociālais dienests sadarbībā ar Izglītības un jaunatnes nodaļu, Bāriņtiesu un Pašvaldības Policiju regulāri rīko starp-profesionāļu tikšanos, lai katru situāciju izskatītu individuāli un rastu labāko risinājumu bērna un ģimenes interesēs.
Sociālie pakalpojumi	Ģimenes, kuras ir nonākušas sarežģītās dzīves situācijās, var vērsties Sociālā dienestā pēc palīdzības. Sociālais dienests izskata katru situāciju individuāli un piesaista atbilstošu pakalpojumu, palīdzību. Sociālajā dienestā pieejamie pakalpojumi: ģimenes asistenta pakalpojums; psihologa pakalpojums; sociālā darbinieka konsultācijas; atbalsta grupas;

	sociālas rehabilitācijas pakalpojums vardarbībā cietušām personām.
<i>Bāriņtiesas kompetence</i>	
Vecāku un bērnu vērtīborientācija	Tematiskas interaktīvas pēcpusdienas, kas stiprinātu ģimeniskās vērtības, sociāli pieņemamu uzvedību, mazinātu sociālo atstumtību, piedalīšanās pasākumos, aktivitātēs piesaistot dažāda līmeņa un jomas speciālistus.
Vecāku izglītošana par problēmsituācijām, lai savlaicīgi atpazītu PMP riskus	Vecāku interaktīva izglītošana, piesaistot attiecīga līmeņa ekspertus par PMP risku atpazīšanu un mazināšanu (vielu lietošana, vardarbības pazīmes, atkarības mazināšana utt.)
Bērnu, jauniešu izglītošana par problēmsituācijām PMP risku mazināšanai	Jauniešu interaktīva izglītošana, piesaistot attiecīga līmeņa ekspertus par PMP risku atpazīšanu un mazināšanu (vielu lietošana, vardarbības pazīmes, atkarības mazināšana utt), līdzdalības un atbildības izjūtas veidošana bērniem.
Starpinstitucionālās komandas sadarbības tikšanās	Atbilstoši noteiktajai kompetencei katra iestāde (Sociālais dienests, Bāriņtiesa, Policija, Izglītības pārvalde) iesaistās individuālas situācijas risināšanā. Katra no iesaistītajām iestādēm piedāvā atbalsta pasākumus un pakalpojumus konkrētas ģimenes situācijas uzlabošanai, risināšanai. Bāriņtiesa izskaidro tiesiskos aspektus situācijas risināšanā.
<i>Pašvaldības policijas kompetence</i>	
Preventīvie pasākumi	Nodarbības izglītības iestādēs par visaptverošām tēmām atbilstoši vecuma aktualitātei – atkarību izraisošas vielas, drošība internetā, drošība uz ielas, jauniešu tiesības un pienākumi, par mobingu jauniešu vidū, u.c.
Likumpārkāpumu profilakse	Profilaktiskie reidi skolās sadarbībā ar kinologiem. Ikdienas patrulēšana novadā un likumpārkāpumu fiksēšana.
Starinstitucionālā sadarbība	Piedalīšanās starpinstitucionālās sēdēs (Sociālais dienests, Bāriņtiesa, Policija, Izglītības pārvalde), iesaistīšanās individuālas situācijas risināšanā. Policija informē un izskaidro tiesiskos aspektus situācijas risināšanā. Dalība pedagoģiskajā un vecāku padomes sēdēs, jautājumos par atbalstu pedagogiem un sadarbību starp skolu un Pašvaldības policiju.

“Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns Ropažu novada pašvaldībā”

Mērķis.

Nodrošināt katram izglītojamam mūsdienīgas lietpratības izglītību Ropažu novadā.

Sasniedzamais rezultāts.

Visi Ropažu novada obligāto izglītības vecumu sasniegušie bērni iegūst izglītību atbilstoši savām spējām un vecumam.

PMP prevencijas sistēmas un ieviešanas plāna kopsavilkums:

IZGLĪTOJAMIE	VECĀKI	IZGLĪTĪBAS IESTĀDES UN IZGLĪTĪBAS DARBINIEKI	CITU JOMU PROFESIONĀĻI	PLAŠĀKA SABIEDRĪBA
- Tekstpratība - Veselīgs dzīvesveids un pozitīvu attiecību veidošanas prasmes - Atbalsts izglītības pakāpes maiņas procesā - Izglītojamie ar īpašām vajadzībām - Karjeras izglītība - Ārpusskolas vide un pasākumi jauniešiem, interešu izglītības nodrošinājums - Jauniešu NVO darba stiprināšana	- Vecāku izglītošana un komunikācija ar vecākiem - Atbalsta speciālistu konsultācijas vecākiem - Sociālo pakalpojumu attīstība	- Starpinstitucionālā profesionāļu sadarbība un pieredzes apmaiņa - Speciālistu kompetenču stiprināšana - Datu apmaiņas algoritmi		Sociāli informatīvās kampaņas sociālos medijos
- Neattaisnoto kavējumu monitorings un atbildības stiprināšana - Izglītības sistēmā neregistrēto monitorings		- Atbalsta speciālistu kapacitāte pirmsskolās un skolās - Vienoti algoritmi PMP jomā izglītības iestādēs - Programmu un projektu īstenošana PMP jomā		
Labbūtības monitorings				

Rīcību plāns

<i>N.p.k.</i>	<i>Rīcības, pasākumi</i>	<i>Saistītā prioritāte</i>	<i>Sagaidāmie rezultāti</i>	<i>Atbildīgais</i>	<i>Laiks</i>	<i>Finanšu avoti</i>
Primārās prevencijas līmenis						
Riska faktoru prevencija						
1.	Vecāku izpratnes un atbildības stiprināšana par bērnu audzināšanu un izglītošanu, veidot ikgadēju nodarbību ciklu vecākiem. Izcelt izglītību, kā vērtību. Sevišķu uzmanību pievēršot pirmsskolas vecuma bērnu vecāku izglītošanai.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Kārtējā gadā izveidots nodarbību cikls vecākiem, nodarbību cikls veidots ņemot vērā konkrētā brīža aktualitātes novadā, valstī. Stiprināta izglītošanās tradīcija sabiedrībā. Vecāki veido ciešākas attiecības ar bērniem. Uzlabojas savstarpējā komunikācija: skola – vecāki – bērni – speciālisti.	IJKS, SD	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
2.	Nodrošināt iespēju vecākiem izmantot psihologa (bērnā un nepieciešamības gadījumā ģimenei), sociālā pedagoga tsk. pirmsskolās konsultācijas dažādu ar PMP risku saistītu jautājumu gadījumā.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Izveidota amata vieta sociālais pedagogs visās novada izglītības iestādēs. Izstrādātas vadlīnijas sociālā pedagoga amata vietas izveidei pirmsskolā. Sociālajā dienestā paplašināts psihologu atbalsta apjoms. Vecāki spēj pieņemt palīdzību.	IJKS, SD	2025.-2028.	Pašvaldības, ESF
3.	Radīt iespēju novada administratīvajā teritorijā saņemt psihiatra pakalpojumu.	SM3, IP4, VP5, RV5, U1	Vecāki spēj saņemt savlaicīgu ārsta psihiatra palīdzību. Uzlabojusies ārsta psihiatra pakalpojuma pieejamība.	IJKS	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
4.	Iesaistīt komunikācijā ar izglītojamo vecākiem Bāriņtiesas, Sociālā dienesta, Pašvaldības policijas, IJKS departamenta speciālistus.	SM3, IP4, VP5, RV5, U1	Izglītības iestādes aicinājušas uz sarunām gan ar pedagogiem, gan vecākiem novada pašvaldības speciālistus. Iegūta informācija par saņemamo atbalstu no speciālistiem pašvaldībā. Saņem atbalstu.	IJKS, SD, PP, Bāriņtiesa	2024.-2028.	Pašvaldības

5.	Izglītojamo vecāku un izglītības iestāžu komunikācijas saišu veidošana, attiecīgi apzinot un risinot problēmas, kas var radīt PMP.	SM3, IP4, VP5, RV2, U2	Izglītības iestādes atbilstoši kapacitātei un nepieciešamībai izveidojušas komunikācijas veidus ar sabiedrību. Stiprināta iestāžu padomju darbība.	Izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
6.	Pilnveidot jauniešu un viņu vecāku kopīgu atbildību par izglītības iestādes neattaisnotiem kavējumiem. Operatīva informācijas apmaiņa par izglītojamo neattaisnotajiem kavējumiem.	SM3, IP4, VP5, RV2, U2	Vecāki atbildīgi par savu bērnu skolas apmeklējumu, izglītības iegūšanu. Novadā izstrādāti vienoti kritēriji, algoritmi uzskaites kārtībai, kā izglītības iestāde paziņo IJKSD, SD, Pašvaldības policijai par izglītojamo neattaisnotu prombūtni. Bērniem un jauniešiem zināmi principi, kā uzskaita neattaisnotus kavējumus un izprot savu atbildību par regulāru iesaisti mācību procesā.	IJKS, SD, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
7.	Apzināt izglītojamās, kuri nav reģistrēti izglītības iestādēs. Radīt mehānismu, kā precizēt minēto izglītojamo atrašanās vietu - valsti.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Sabiedrība informēta par izglītības obligātumu, uzlabojusies situācija izglītības iestādēs neregistrēto bērnu uzskaitē novadā.	IJKS, SD, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
8.	Uzlabot un attīstīt sadarbību ar Izglītības iestāžu padomēm ikdienas problēmsituāciju risināšanā (piemēram, atkarīgo vielu lietošana skolā, citas uzvedības problēmas).	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Notiek vecāku <u>konstruktīva</u> iesaiste skolas ikdienas problēmsituāciju risināšanā.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
9.	Informēt vecākus par Pedagoģiski medicīniskās komisijas darbību.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Vecāki izprot speciālo mācību programmu jēgu, speciālista atbalsta iespējas izglītības iestādēs. Uzlabojusies bērnu speciālo vajadzību nodrošināšana.	IJKS, PMK	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF

10.	Radīt iespējas bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām iesaistīties dažādās aktivitātēs.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Bērni un jaunieši ar īpašām vajadzībām piedalās kultūras, sporta pasākumos. Iesaistīti skolām svarīgu lēmumu pieņemšanā.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
11.	Veicināt, paaugstināt bērnu un jauniešu tekstpratību.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	<i>Bērni un jaunieši saprot lasīto tekstu. Uzlabojas mācību satura apguve.</i>	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
12.	Atbalstīt izglītojamo, mainot izglītības pakāpi.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Izglītojamie un viņu vecāki saņem atbalstu izglītības pakāpes maiņas brīdī. Notiek pirmsskolu un skolu sadarbība izglītojamam pārejot no pirmsskolas uz skolu. Izglītojamie saņem informāciju, izprot savus pienākumus un tiesības, sasniedzot nākamo izglītības pakāpi. Jauniešos tiek veicināta domāšana par karjeras izglītību, iniciatīvu radīšanu. Visās novada skolās pieejams karjeras konsultatīvais atbalsts.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
13.	Atbalstīt, nodrošināt pasākumu bērniem un jauniešiem par veselīgu dzīves veidu, pozitīvu attiecību veidošanu organizēšanu, to norisi ārpus iestādēm.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1 un U2	Novadā notiek pasākumi par veselīgu dzīves veidu, pozitīvu attiecību veidošanu, drošību. Izstrādāts algoritms par ņirgāšanās pārtraukšanu bērnu un jauniešu vidū.	IJKS, SD, PP	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
14.	Ar jaunatnes organizāciju un jauniešu domes palīdzību radīt vidi, kas skolēniem sniedz iespēju produktīvi pavadīt savu laiku, realizēt iniciatīvas un attīstīt sabiedriski un politiski aktīva jaunieša tēlu.	SM3, IP4, VP5, RV4, U1	Novadā tiek īstenoti pasākumi, kas ir aktuāli jauniešiem, iekļauj viņus sabiedrībā un sekmē pašizaugsmi.	IJKS, izglītības iestādes, NVO, jauniešu dome	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF

15.	Veidot sadarbību starp Sociālā dienesta speciālistiem un IJKSD jaunatnes lietu speciālistiem.	SM3, IP4, VP5, RV5, U1 un RV4, U1	Izveidota operatīva informācijas aprīte, notiek sadarbība starp profesionāļiem darbā ar jauniešiem.	IJKS, SD	2024.-2025.	Pašvaldības, ESF
16.	Pedagogu, jaunatnes lietu speciālistu, sociālās jomas, bāriņtiesas, policijas speciālistu profesionālā pilnveide.	SM3, IP4, VP5, RV5, U1 un RV4, U1	Speciālisti regulāri veic profesionālo pilnveidi, ievieš aktuālo savā darbā PMP risku mazināšanā.	IJKS, SD, Bāriņtiesa, PP, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
17.	Labvēlīgas vides uzturēšana, pilnveidošana RAC, DC, MFC	SM3, IP4, VP5, RV6, U3	Piesaistīti resursi vides uzlabošanai.	RAC, DC, MFC – centrālajai administrācijai	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
18.	Iekļaujoša atbalsta pasākumu nodrošināšana bērniem un jauniešiem ikvienā Ropažu novada pašvaldības dibinātajā iestādēs.	SM3, IP4, VP5, RV6, U3 un RV8 U2	Uzlabota vides pieejamība. Notikuši pasākumi, kas stiprina garīgo veselību, pozitīvo domāšanu un emocionālo līdzsvaru. Emociju vadīšana.	Ropažu novada iestāžu vadītāji	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
19.	Karjeras izglītības pieejamības nodrošināšana sadarbībā ar uzņēmējiem. Uzņēmējspēju attīstīšana – stiprināšana bērnu un jauniešu vidū.	SM3, IP4, VP5, RV4, U1	Radīta iespēja bērniem un jauniešiem izzināt profesiju nianšes, nepieciešamo zināšanu apjomu. Bērni un jaunieši iesaistās, sadarbojas ar uzņēmumiem. Pasākumi uzņēmējspēju attīstīšanai.	IJKS, karjeras speciālisti, izglītības iestādes, jaunieši	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
20.	Popularizēt jauniešu vidē NVO, atbalstīt NVO, kuras veic darbu ar jauniešiem. Iesaistīt jauniešus dažādos projektos.	SM3, IP4, VP5, RV4, U1	Iesaiste projektos, kuri atbalsta jauniešu darbību NVO. Izglītības iestāžu jauniešu padomju darbs. Jauniešiem, saņemot atbalstu no NVO, ir anonīma iespēja runāt ar mentoru.	IJK, NVO	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF

21.	Izglītojamo un viņu vecāku labbūtības anketēšana izglītības iestādēs, RAC, DC, MFC	SM3, IP4, VP5, RV2, U6	Pamatojoties uz anketu rezultātiem, veiktas izmaiņas Ropažu novada iestāžu darbībā, kas veicina labbūtību.	IJKSD, SD, izglītības iestādes, RAC, DC, MFC u.c.	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
22.	Veikt sociālas kampaņas sociālajos tīklos u.c. par izglītību, kā vērtību, pozitīvām attiecībām utml.	SM3, IP4, VP5, RV2, U6	Publikācijas masu medijos. Turpinās sadarbība ar novada sabiedrisko attiecību speciālistiem. Popularizēta labā prakse novadā.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
Sekundārais prevencijas līmenis						
Agrīna diagnostika un PMP prevencija						
1.	Stiprināt starpinstitūciju sadarbību novadā. Speciālistu tikšanās vismaz 1 reizi 6 mēnešos.	SM3, IP4, VP5, RV2, U2	Starpinstitūciju grupas dalībnieki tiek regulāri un tikšanās laiks ir veidots tradīcijā, kā arī pēc vajadzības.	IJKS, SD, bāriņtiesa, PP	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
2.	Regulāra starpprofesionāļu grupas dalībnieku sadarbība, motivēt izglītības iestāžu speciālistus kopīgi ar starpprofesioāļu grupu risināt problēmsituācijas.	SM3, IP4, VP5, RV2, U2	Turpina sadarboties starp-profesionāļu sadarbības grupas. Gadījumu norises rezultāts zināms visiem profesionāļiem, kuri iesaistīti gadījuma izskatīšanā.	IJKS, SD, Bāriņtiesa, PP, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
3.	Atvērt amata vietu - sociālais pedagogs pirmsskolās. Izstrādāt vadlīnijas sociālā pedagoga amata vietas izveidošanai.	SM3, IP4, VP5, RV2, U1	Izveidotas vadlīnijas sociālā pedagoga amata vietas izveidošanai pirmsskolā. Pirmsskolās uzsākuši darbu sociālie pedagogi.	IJKS, pirmsskolas un skolu ar pirmsskolu grupām izglītības iestādes	2025.-2028.	Pašvaldības, ESF
4.	Paaugstināt pedagogu, pedagogu palīgu, atbalsta personāla	SM3, IP4, VP5, RV2, U2	Apzināta nepieciešamība, regulāri notiek darbs normatīvo aktu izstrādē Ropažu novadā,	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF

	pieejamību Ropažu novada pašvaldības izglītības iestādēs.		apzinātas finanšu iespējas, pakārtota kadru politika.			
5.	Pieredzes apmaiņas veicināšana starp pedagogiem, sociālā dienesta, jaunatnes lietu, bāriņtiesas speciālistiem Ropažu novadā un ārpus tā, PMP jomā.	SM3, IP4, VP5, RV2, U6	Pārņemta labā prakse starpinstitucionālajā darbā, sadarbības iespējās, novitātēs PMP pilnveides jomā.	IJKS, SD, Bāriņtiesa, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
6.	Izglītības iestāžu iesaistīšanās programmās - projektos, kuri sniedz atbalstu pedagogiem un izglītojamajiem PMP jautājumos.	SM3, IP4, VP5, RV2, U6	Projektu ietvaros izglītojamie saņem atbalstu mācību procesā, samazinās risks par PMP.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
7.	Paplašināt interešu izglītības piedāvājumu, popularizēt jēgpilnu brīvā laika pavadīšanu.	SM3, IP4, VP5, RV2, U3 un U4	Izglītojamajiem ir iespēja izvēlēties brīvā laika pavadīšanas iespējas, attīstot talantu un atrast sev interesējošu hobiju.	IJKSD, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
Terciārais prevencijas līmenis						
Krīzes intervence						
1.	Veidot vienotu praksi, algoritmus iestādēs PMP jomā.	SM3, IP4, VP5, RV2, U6	Izglītības iestādēs izstrādāta vienota rīcība, kā rīkojas, kad konstatē PMP riskus.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
2.	Nodrošināt supervīzijas PMP jomas speciālistiem: pedagogiem, atbalsta personālam u.c.	SM3, IP4, VP5, RV2, U6	Atbalsts, stiprinājums speciālistiem, kuri strādā PMP jomā.	IJKS, izglītības iestādes	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
3.	Datu apmaiņas ieviešana: skola - pašvaldības policija - sociālais dienests - bāriņtiesa. Ātra reaģēšana. Noteikt personas - speciālistus, kuri strādās ar minētajiem datiem.	SM3, IP4, VP5, RV5, U1	Izstrādāta vai vismaz uzsākta sistēmas izveide, kurā var strādāt speciālisti PMP jomā.	IJKS,SD, PP, Bāriņtiesa	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF

4.	Pielāgot sociālo pakalpojumu nodrošinājumu, pamatojoties uz identificētajām faktiem/grūtībām PMP jomā.	SM3, IP4, VP5, RV5, U3	Pilnveidots sociālo pakalpojumu klāsts atbilstoši identificētajai PMP situācijai.	IJKS, SD	2024.-2028.	Pašvaldības, ESF
----	--	------------------------	---	----------	-------------	------------------

"Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns Ropažu novada pašvaldībā" īstenošanas uzraudzība

Rīcības programmas "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns Ropažu novada pašvaldībā" (turpmāk – Rīcības programma) ieviešanas uzraudzības sistēmas pamatuzdevums ir nodrošināt savlaicīgu un rezultatīvu Ropažu novada pašvaldības PMP pārtraukšanas prevencijas sistēmas un ieviešanas plāna 2023.-2028. gadam ieviešanu un analīzi.

<i>N.p.k.</i>	<i>Rīcības, pasākumi</i>	<i>Sagaidāmie rezultāti</i>
1.	Rīcības programmas vispārēja ieviešana un resursu piešķiršana	Ropažu novada pašvaldība
2.	Rīcības programmas koordinēšana un uzraudzība	Ropažu novada pašvaldības IJKS departaments
3.	Rīcības programmas īstenošana	Atbildīgās puses noteiktas Rīcības plānā

Rīcības programmas uzraudzības pamatā ir regulārs izvērtējums par to, vai un kā tiek īstenotas rīcības programmā noteiktās darbības. Ropažu novada pašvaldības IJKS departamenta uzdevums ir regulāri iegūt un apkopot informāciju no izglītības iestādēm un citām iesaistītajām pusēm un sadarbības partneriem, tādējādi organizējot PMP monitoringa sistēmas ieviešanu. Uzraudzības un monitoringa pasākumi ietver arī regulāru izglītojamo, vecāku un pedagogu viedokļa izzināšanu, kas tiks izmantoti rīcības programmas ieviešanas uzraudzībai.

Ropažu novada pašvaldības IJKS departaments sagatavo ikgadēju pārskatu par rīcības programmas ieviešanu, kas tiek strukturēts atbilstoši izvirzītajiem rīcību pasākumiem, rīcībām un rīcību rezultātiem, un, ja nepieciešams, tas kalpo kā pamats rīcības programmas aktualizācijai.

Rīcības programmas aktualizēšana ietver informācijas apkopošanu par izpildītajiem uzdevumiem un/vai to izpildes statusu. Aktualizētās rīcības programmas redakcijā ir jāiekļauj plānotās izmaiņas, t. i., jaunie pasākumi un izmaiņas plānotajās darbībās. Ikgadējo rīcības programmas ieviešanas uzraudzības pārskatu un aktualizētu rīcības programmu izstrādā Ropažu novada pašvaldības IJKS departaments. Rīcības programmas aktualizēšanu un papildināšanu ieteicams veikt ne vēlāk kā 2026. gadā, nemainot rīcības programmā izvirzītos stratēģiskos uzstādījumus, bet pārskatot plānoto darbību aktualitāti, kā arī veicot rīcības programmā izvirzīto rezultatīvo rādītāju starpposma vērtējumu.

Rīcības programma ir izstrādāta, paredzot, ka aktivitāšu īstenošanai būs pieejami un tiks izmantoti dažādi finansējuma avoti, t. sk., pašvaldības budžets, valsts budžets, kā arī Eiropas Savienības finansējums un nacionāla mēroga atbalsta programmas, tostarp Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam ietvaros plānotais 4.2.3.1. pasākums "Integrēta "skola-kopiena" sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs". PMP prevencijas sistēma un ieviešanas plāns ir papildināms un precizējams atbilstoši ES, valsts un reģionāla mēroga aktualitātēm izglītības politikā, cita starpā, ņemot vērā informāciju par nākamajā plānošanas periodā pieejamajiem ES u.c. finanšu resursiem. Ja finansējums nav pieejams vai ir nepietiekams, ieviešanas plānā paredzētās aktivitātes var netikt īstenotas vai var tikt īstenotas daļējā apmērā.